Lietas arhīva Nr. C-3309-18/8
ECLI:LV:ZRT:2018:1227.C73330918.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2018.gada 27.decembrī

Zemgales rajona tiesa: tiesnese N.Paņkiva,
tiesas sēdes sekretāre G.Mielava
piedaloties atbildētāja pilnvarotajai pārstāvei /pers. A/
izskatīja 2018.gada 22.novembrī atklātā tiesas sēdē civillietu Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasību pret /pers. C/ par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs Biedrība „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" (turpmāk - LTAB) iesniegusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. C/ par zaudējumu piedziņu, kurā, pamatojoties uz Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, 42.pantu, 44.panta otrās daļas 2.punktu, 51.panta otro un trešo daļu, Civillikuma 1779.pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam: galveno parādu 6708,32 *euro*, kā arī tiesas izdevumus, nosakot prasītāja tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no galvenā parāda par laiku līdz sprieduma izpildei.

Prasība motivēta ar to, ka 2014.gada 29.aprīlī Zviedrijā notika ceļu satiksmes negadījums – sadursme (turpmāk – CSNg), kurā tika iesaistīts atbildētājs kā transportlīdzekļa /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ vadītājs. CSNg rezultātā tika nodarīti zaudējumi /pers. E/ piederošajam transportlīdzeklim /TL marka/ ar reģistrācijas Nr. /numurs/. CSNg zaudējumus nodarīja transportlīdzekļa /TL marka/ 124 Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ vadītājs – atbildētājs. Uz CSNg brīdi nebija veikta zaudējumus nodarījušā transportlīdzekļa /TL marka/ 124 Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ īpašnieka civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana (turpmāk – OCTA).

Norāda, ka saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 41.panta otrās daļas 1.punktu, prasītājs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai – transportlīdzekļa līzinga gadījumā – līzinga ņēmēju, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju. Saskaņā ar OCTA likuma 51.panta otro daļu – no OCTA Garantijas fonda līdzekļiem izmaksā zaudējumu atlīdzību starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos. Gadījumā, kad ārvalstī nodarīti zaudējumi ar Latvijas Republikā reģistrētu neapdrošinātu transportlīdzekli, apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta saskaņā ar Zaļās kartes sistēmas Biroju padomes (turpmāk – ZK Biroju padome) Ģenerālajā asamblejā 2002.gada 30.maijā pieņemtajiem Iekšējās kārtības noteikumiem (turpmāk – IKN), kas grozīti ar ZK Biroju padomes Ģenerālās asamblejas lēmumu 2008.gada 29.maijā un, kas spēkā arī CSNg brīdī.

Norāda, ka saskaņā ar IKN 3.4.punktu, birojs visas apdrošināšanas atlīdzības izmaksas risina autonomi, ievērojot tos tiesību aktus, kas piemērojami valstī, kurā nelaimes gadījums noticis (šajā gadījumā – Zviedrijas tiesību aktus). Saskaņā ar minēto punktu birojam, kurš administrē lietu (šajā gadījumā – /pers. G/) ir ekskluzīvas tiesības visos jautājumos, kas saistīti ar attiecīgās valsts nacionālo tiesību aktu skaidrojumu. IKN 5.1.punkts paredz, ka pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas un papildus zaudējumu, kas radušies saistībā ar prasības administrēšanu (piem., juridiskie pakalpojumi, transportēšana u.c.) atlīdzināšanas viena gada laikā no dienas, kad izdarīts pēdējais maksājums par labu cietušajam, tam, kurš administrē lietu (šajā gadījumā – /pers. G/), pa faksu vai e-pastu jānosūta prasība atlīdzināt minētos zaudējumus un atlīdzību par prasības kārtošanu biroja dalībniekam (apdrošinātājam) vai attiecīgajam birojam (šajā gadījumā prasītājam, jo transportlīdzeklis nav bijis apdrošināts).

Saskaņā ar IKN 5.2.punktu prasītājam jāapmaksā prasības 2 mēnešu laikā, skaitot no pieprasījuma dienas, pamatojoties uz ārvalsts biroja pieprasījumu, neskatoties uz to, ir vai nav saņemti dokumenti, kas apliecina zaudējumu apmēru un izmaksu cietušajam.

Norāda, ka 2014.gada 26.novembrī prasītājs saņēmis /pers. G/, atbilstoši IKN 5.punktam, iesniegto pieteikumu ar rēķinu ar lūgumu atlīdzināt /pers. G/ 2014.gada 29.aprīlī notikušajā CSNg radītos zaudējumus, un atbilstoši IKN piemērojamos administrēšanas izdevumus, bet pavisam kopā SEK 61265 jeb 6622,24 *euro*, tai skaitā apdrošināšanas atlīdzību un IKN 5.punktā noteiktās atlīdzības par prasības kārtošanu (Handling fee).

Prasītājs 2015.gada 20.janvārī pieņēmis lēmumu Nr.0044/W-99/2014-S atlīdzināt summu 6622,24 *euro* un veicis apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, pamatojoties uz OCTA likuma 44.panta otrās daļas 2.punktu un 51.panta otro daļu, kā arī IKN 10.punktu, kas paredz, ka birojiem, pamatojoties uz pilnīgu savstarpīgumu, jāgarantē visu saskaņā ar IKN nomaksājamo summu atlīdzināšana, kas izriet no jebkura nelaimes gadījuma saistībā ar transportlīdzekli, kas parasti atrodas tās valsts teritorijā, kas atrodas katra no šo biroju kompetencē, neatkarīgi no tā, vai transportlīdzeklis ir apdrošināts vai nē. Prasītāja veikto apdrošināšanas atlīdzības maksājumu apliecina 2015.gada 21.janvāra maksājuma uzdevums.

Norāda, ka prasītājs uz atbildētāja dzīvesvietas adresi 2015.gada 26.janvārī un 2015.gada 26.augustā nosūtīja pretenzijas par zaudējumu atlīdzināšanu ar lūgumu veikt samaksu.

Tā kā atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus labprātīgi, prasītājs atbilstoši 2008.gada 3.novembra Sadarbības līguma Nr.00910-10-08 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja minētos zaudējumus, līdz ar ko prasītājam ir radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 86,08 *euro* apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā.

SIA "Julianus Inkasso Latvija" 2017.gada 4.aprīlī nosūtīja atbildētājam pretenziju ar lūgumu veikt samaksu līdz 2017.gada 16.aprīlim.

2018.gada 11.jūlijā tiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi (lietas 48.-50.lapa), kur atbildētājs norāda, ka prasību neatzīst un uzskata par nepamatotu.

Paskaidro, ka no 2014.gada 3.marta atbildētājs uzsācis darba tiesiskās attiecības ar SIA "/pers. I/" (turpmāk – Darba devējs). Atbildētājs tika pieņemts darbā par kravas transportlīdzekļa vadītāju un, veicot darba pienākumus, brauca ar kravas transportlīdzekli /TL marka/ /TL marka/, reģistrācijas Nr. /numurs/. Minētais transportlīdzeklis reģistrēts Darba devēja īpašumā.

Norāda, ka starp atbildētāju un Darba devēju darba tiesisko attiecību apstāvēšanu pierāda "Darbību apliecinājums", ko 2014.gada 13.aprīlī izsniedzis /pers. J/, kā Darba devēja pilnvarotais pārstāvis. Starp atbildētāju un Darba devēju darba tiesiskās attiecības izbeigušās jau sen, tādēļ citi pierādījumi par to esamību atbildētājam nav saglabājušies. Vienlaicīgi apstāklis, ka CSNg brīdī atbildētājs brauca ar Darba devēja īpašumā esošo kravas transportlīdzekli, saskaņā ar Darba devēja norīkojumu, apliecina faktu, ka 2014.gada 29.aprīlī starp atbildētāju un Darba devēju pastāvēja darba tiesiskās attiecības Darba likuma izpratnē.

Lietā nav strīdu par apstākli, ka 2014.gada 29.aprīlī Zviedrijā notika CSNg, kurā tika iesaistīts atbildētājs kā transportlīdzekļa vadītājs.

Pēc darba attiecību nodibināšanas (stājoties darba pie Darba devēja par autovadītāju) atbildētājam darba pienākumu veikšanai tika nodots Darba devējam piederošs transportlīdzeklis, kura civiltiesisko apdrošināšanu, saskaņā ar OCTA likuma 3.panta otro daļu, veica Darba devējs un vienmēr pēc kārtējās izsniedza polisi atbildētājam, lai ņemtu līdzi norīkojuma braucienos. Apstākli, ka Darba devējs kā transportlīdzekļa īpašnieks veica OCTA apdrošināšanu apliecina prasītāja 2016.gada 1.aprīļa atbildes vēstulē, kurā norāda: "īpašnieks pēc notikušā ceļu satiksmes negadījuma, nākamo OCTA polisi noslēdza tikai 2014.gada 4.jūnijā".

Norāda, ka atbilstoši OCTA likuma 3.panta otrajai daļai, īpašnieka civiltiesisko atbildību par katru ceļu satiksmē lietoto transportlīdzekli apdrošina ikviens transportlīdzekļa īpašnieks, noslēdzot attiecīgu apdrošināšanas līgumu. Ja īpašnieks nodevis lietošanā citai personai transportlīdzekli, par kuru nav noslēgts apdrošināšanas līgums vai transportlīdzekļa lietošanas laikā ir beidzies apdrošināšanas līguma termiņš, apdrošināšanas līgumu īpašnieka vārdā slēdz transportlīdzekļa tiesīgais lietotājs. Apdrošināšanas pienākuma nav tiesīgajam lietotājam, kas ir darba tiesiskajās vai dienesta attiecībās. Līdz ar to atbildētājs nav nodarījis zaudējumus, kuru cēlonis ir OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktā norādīto subjektu pret tiesiska rīcība, ar ko pamatota regresa prasība.

OCTA likuma 16.pantā noteikti transportlīdzekļa vadītāja pienākumi CSNg gadījumā. Norāda, ka CSNg notika nejaušu apstākļu dēļ, taču atbildētājs godprātīgi izpildīja OCTA likuma 16.pantā noteiktās prasības transportlīdzekļa vadītājam un aizpildīja saskaņoto paziņojumu, kurā ierakstīja datus no Darba devēja izsniegtās OCTA polises. Pēc atgriešanās no norīkotā brauciena, atbildētājs Darba devējam atdeva atpakaļ izsniegto OCTA polisi un informēja par notikušo CSNg Darba devējs pretenzijas nevērsa. Kad prasītājs sāka sūtīt pretenzijas atbildētājam, atbildētājs par to informēja Darba devēju, uz ko darba devējs noteica, lai pretenzijas neņemot galvā, neko sīkāk nepaskaidrojot.

Kad tika saņemtas jau kārtējās pretenzijas, atbildētājs neizpratnē vērsās pie prasītāja, ar lūgumu izskaidrot apstākļus, kādēļ pretenzijas tiek vērstas pret atbildētāju. Prasītājs informēja par to, atbilstoši OCTA likumā noteiktajam regulējumam Latvijas Republikā tiesības veikt transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu ir personai, kura ir Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja (turpmāk – LTAB) biedrs. Pārbaudot LTAB biedru reģistrā konstatēts, ka SIA "/pers. M//pers. M/", kas tika norādīts kā apdrošinātājs Darba devēja izsniegtajā OCTA polisē, nav reģistrēta. Vienlaikus konstatēts, ka LTAB datu apstrādes sistēmā nav informācijas par OCTA polisi ar numuru /numurs/. Šāds numurs atbilst vienīgi SIA "/pers. M/" reģistrācijas numuram, bet šī sabiedrība nesniedz apdrošināšanas pakalpojumus un nav reģistrēta LTAB biedru reģistrā. Prasītājs konstatējis, ka CSNg brīdī, 2014.gada 29.aprīlī, transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana nebija veikta. No minētā secināms, ka Darba devējs atbildētājam ir izsniedzis viltotu OCTA polisi, maldinot atbildētāju par OCTA polises spēkā esamību.

Norāda, ka ar norādītajām darbībām, Darba devējs veicis neatļautas un pretlikumīgas darbības, par ko saskatāms cēloniskais sakars ar nodarītajiem zaudējumiem prasītājam.

Atzīstams, ka prasītājam zaudējumus nodarījis Darba devējs, neveicot transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, vienlaicīgi norīkojot atbildētāju darba braucienā un izsniedzot spēkā neesošu OCTA polisi, ar nepatiesiem apdrošinātāja un OCTA polises datiem. Pamatojoties uz minētajiem apstākļiem, atzīstams, ka Darba devēja neatļautajās, prettiesiskajās darbībās konstatējams cēloniskais sakars ar zaudējumiem, kas radušies prasītājam, jo gadījumā, ja Darba devējs, kas ir transportlīdzekļa īpašnieks, būtu veicis transportlīdzekļa civiltiesisko apdrošināšanu, CSNg cietušajai pusei atlīdzība tiktu izmaksāta no attiecīgā apdrošinātāja un prasītājam nebūtu jāveic apdrošināšanas izmaksa.

Norāda, ka prasītājs cēlis prasību par zaudējumiem, sakarā ar izmaksu /pers. G/. Līdz ar to atzīstams, ka šīs lietas ietvaros netika izskatīta atbildība par CSNg izraisīšanu, bet gan atbildība par prasītājam nodarītajiem zaudējumiem, sakarā ar kompensācijas izmaksāšanu /pers. G/. Saskaņotajā paziņojumā fiksētos CSNg apstākļus jau ir izvērtējis Zviedrijas transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs.

Atzīstams, ka atbildētāja darbībā nav Civillikuma 1779.pantā paredzētais cēloniskais sakars ar prasītājam nodarītajiem zaudējumiem sakarā ar izmaksu /pers. G/ un prasība ir vēršama pret transportlīdzekļa īpašnieku – SIA "/pers. I/". Līdz atzīt prasību par nepamatotu un noraidīt.

2018.gada 8.augustā tiesā saņemta prasītāja atsauksme par atbildētāja paskaidrojumiem (lietas 65.-66.lapa), kur prasītājs norāda, ka uzskata, ka atbildētāja iebildumi nav pamatoti.

Norāda, ka pirms regresa prasības celšanas pret atbildētāju kā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju, prasītājs pienācīgā kārtā pārliecinājās par darba tiesisko vai dienesta attiecību neesamību atbildētāja un transportlīdzekļa īpašnieka SIA "/pers. I/" starpā, pieprasot attiecīgās ziņas no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA). No VSAA izziņa, kas atrodas lietā, nepārprotami apstiprina, ka pēc stāvokļa uz CSNg atbildētājam nepastāvēja darba tiesiskās attiecības ar transportlīdzekļa īpašnieku.

Norāda, ka ne sākotnēji, prasītājam pieņemot lēmumu par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, ne arī pēc pretenziju saņemšanas regresa lietas ietvaros, no atbildētāja puses netika saņemts neviens dokuments, kas tieši vai netieši varētu apstiprināt atbildētāja darba tiesisko attiecību esamību ar transportlīdzekļa īpašnieku.

Tādējādi, lietā netika iegūti pierādījumi, lai konstatētu, ka atbildētājam bija nodibinātas tādas darba tiesiskās attiecības ar transportlīdzekļa īpašnieku, kas ir par pamatu viņa atbrīvošanai no zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma OCTA likuma izpratnē.

Paskaidro, ka atbildētājam kā transportlīdzekļa vadītājam, kurš OCTA likuma izpratnē ir uzskatāms par transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju, pirms piedalīties ceļu satiksmē bija jāpārliecinās, tajā skaitā, bet ne tikai, ka attiecībā uz transportlīdzekli ir veikta sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana, kā arī bija jāievēro Ceļu satiksmes noteikumi, lai neizraisītu ceļu satiksmes negadījumu un nenodarītu zaudējumus trešajām personām. Civillikuma 1779.pants paredz, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Prasītāja regresa prasība ir pamatoti iesniegta pret atbildētāju kā transportlīdzekļa vadītāju, kurš ir uzskatāms par transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju OCTA likuma 1.panta 14.punkta izpratnē un, kurš ir atbildīgs par CSNg nodarīto zaudējumu gan OCTA likuma, gan Civillikuma izpratnē.

Uzskata, ka prasītāja prasība pret atbildētāju kā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju – vadītāju, ir pilnīgi pamatota un pastāv visi priekšnosacījumi zaudējumu piedziņai no atbildētāja OCTA likuma izpratnē.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē nav ieradies. Tiesā saņemts prasītāja iesniegums ar lūgumu skatīt lietu bez prasītāja pārstāvja klātbūtnes,

norādot, ka prasību uztur pilnīgi (lietas 69.lapa).

Tiesas sēdē atbildētāja pilnvarotā pārstāve prasību neatzina. Papildus rakstveida paskaidrojumos norādītajam paskaidroja, ka nav skaidrs kāpēc prasība tiek celta pret atbildētāju nevis pret transportlīdzekļa īpašnieku SIA "/pers. I/". Prasītājam bija jāizvērtē, kāpēc prasīt no atbildētāja nevis transportlīdzekļa īpašnieka, ņemot vērā, ka atbildētājs saņemot paziņojumus no prasītāja, bija iesniedzis darbību apliecinājumu, kur norādīts, ka atbildētājs sācis strādāt uzņēmumā 2014.gada 3.martā. darbību apliecinājums izsniegts 2014.gada 13.aprīlī, savukārt ceļu satiksmes negadījums Zviedrijā notika 2014.gada 29.aprīlī. Ņemot vērā, ka atbildētājs kā darba ņēmējs bija darba devēja norīkojumā ar darba devēja īpašumā esošo transportlīdzekli Zviedrijā, tad vērtējams, ka atbildētājs arī šajā brīdī atradās darba tiesiskajās attiecībās. Darbību apliecinājums bija iesniegts arī prasītājam, kas netika izvērtēts Darba likuma kontekstā, bet prasītājs vienkārši norādīja, ka minētais dokuments varētu būt kā pierādījums darba tiesisko attiecību esamībai, bet nav pietiekams attiecībā uz ceļu satiksmes negadījuma brīdi 2014.gada 29.aprīli, pamatojot to ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 3.panta otro daļu un atzina, ka nepieciešamas apliecinājums darba tiesisko attiecību esamībai uz 2014.gada 29.aprīli, jo pievienotais dokuments neapliecina, ka atbildētājs atradās darba tiesiskajās attiecībās ar SIA "/pers. I/" arī CSNg brīdī. Atbilstoši OCTA likuma 3.panta otrajai daļai, apdrošināšanas pienākuma nav tiesīgajam lietotājam, kas ir darba tiesiskajās vai dienesta attiecībās. Konstatējams fakts, ka atbildētājs bija darba tiesiskajās attiecībās, ko prasītājs nav ņēmis vērā.

Paskaidroja, ka VSAA izziņa var apliecināt tikai godprātīgu darba devēja sociālo iemaksu aprēķinu veikšanu, nevis darba tiesisko attiecību pastāvēšanas vai nepastāvēšanas faktu. Ņemot vērā, ka SIA "/pers. I/" rakstveidā nenoslēdza darba līgumu ar atbildētāju, tad ir tikai likumsakarīgi, ka darba devējs neaprēķināja un nemaksāja nodokļus par atbildētāju. Atbildētājs neapstrīd, ka nebija noslēgts darba līgums, bet stājoties darba tiesiskajās attiecībās, atbildētājam tika solīts darba līgumu noslēgt vēlāk un, paļaujoties uz darba devēja solījumiem, atbildētājs devās braucienos. Darba devējam ir pienākums gādāt par darba līguma noslēgšanu rakstveidā, saskaņā ar Darba likuma 40.panta sesto daļu, kā arī darba devējam ir pienākums nodrošināt noslēgtā darba līguma uzrādīšanu, tāpēc nav arī skaidrs, kāpēc šis pienākums uzlikts atbildētājam. Ievērojot Darba likuma 41.panta otro un trešo daļu, atzīstams, ka darbinieks nodarbināts vismaz trīs mēnešus.

Paskaidroja, ka atbildētājs strādāja uzņēmumā līdz 2014.gada oktobra beigām, ko var apliecināt ar darbību apliecinājumiem, ko izsniedzis tas pats pilnvarotais pārstāvis, bet jau no cita uzņēmuma, kas arī nodarbojas ar kravu pārvadājumiem. Atbildētājs sācis strādāt SIA "/pers. R/" no 2014.gada 3.novembra. Līdz tam atbildētājs bija darba tiesiskajās attiecībās ar SIA "/pers. I/". Kad atbildētājs strādāja SIA "/pers. I/", atbildētājam bija arī citi darbību apliecinājumi, bet tie nav saglabājušies, kas tika izsniegti diezgan bieži. Šobrīd uzņēmumam SIA "/pers. I/" izbeigta darbība.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus, atbildētāja pilnvarotās pārstāves sniegtos paskaidrojumus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa atzīst, ka prasība kā nepamatota ir noraidāma pilnīgi.

Tiesa secina, ka lietā nepastāv strīds par to, ka 2014.gada 29.aprīlī Zviedrijā notika CSNg, kurā tika iesaistīts atbildētājs kā transportlīdzekļa /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ vadītājs, un /pers. E/ piederošais transportlīdzeklis /TL marka/ ar reģistrācijas Nr. /numurs/, kas apstiprinās ar Saskaņoto paziņojumu (lietas 11., 13.-15.lapa).

Lietā nepastāv strīds, ka CSNg rezultātā tika nodarīti zaudējumi transportlīdzekļa /TL marka/ ar reģistrācijas Nr. /numurs/īpašniekam /pers. E/.

Lietā netika apstrīdēta prasītāja norādītie apstākļi, ka saskaņā ar Zaļās kartes sistēmas Biroju padomes Ģenerālās asamblejas lēmumu, nacionālais birojs visas apdrošināšanas atlīdzības izmaksas risina autonomi, ievērojot tos tiesību aktus, kas piemērojami valstī, kurā nelaimes gadījums noticis (šajā gadījumā – Zviedrijas tiesību aktus), un, ka birojam, kurš administrē lietu (šajā gadījumā – /pers. G/) ir ekskluzīvas tiesības visos jautājumos, kas saistīti ar attiecīgās valsts nacionālo tiesību aktu skaidrojumu. Lietā netika apstrīdēts arī apstāklis, ka prasītājs 2015.gada 20.janvārī pieņēmis lēmumu Nr.0044/W-99/2014-S atlīdzināt summu 6622,24 *euro* un veicis apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, pamatojoties uz OCTA likuma 44.panta otrās daļas 2.punktu un 51.panta otro daļu, kā arī IKN 10.punktu, kas paredz, ka birojiem, pamatojoties uz pilnīgu savstarpīgumu, jāgarantē visu saskaņā ar IKN nomaksājamo summu atlīdzināšana, kas izriet no jebkura nelaimes gadījuma saistībā ar transportlīdzekli, kas parasti atrodas tās valsts teritorijā, kas atrodas katra no šo biroju kompetencē, neatkarīgi no tā, vai transportlīdzeklis ir apdrošināts vai nē. Prasītāja veikto apdrošināšanas atlīdzības maksājumu apliecina 2015.gada 21.janvāra maksājuma uzdevums. Minētos apstākļus apstiprina prasītāja lietā iesniegtie pierādījumi (lietas 10., 12., 18.-21. lapa).

Lai gan prasītājs sākotnēji prasības pieteikumā nenorādīja, tomēr lietas iztiesāšanā tika konstatēts, ka lietā nepastāv strīds, ka uz CSNg transportlīdzekļa /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ īpašniece bija SIA "/pers. I/", kas nepārprotami izriet no prasītāja iesniegtajiem dokumentiem. Tāpat nav strīda, ka transportlīdzekļa īpašniece nebija veikusi īpašnieka obligātā civiltiesiskā atbildības apdrošināšanu.

No lietā esošās Izdrukas (lietas 16.lapa) redzams, ka transportlīdzekļa /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/ turētājs un īpašnieks ir SIA "/pers. I/", un apdrošināšanas līguma periods bija no 10.01.2014. līdz 10.04.2014. Arī no Ceļu satiksmes drošības direkcijas sniegtajām ziņām (lietas 53.-54.lapa) izriet, ka kā transportlīdzekļa ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/ īpašnieks/turētājs laika periodā no 2013.gada 25.jūnija līdz 2014.gada 12.novembrim bija reģistrēts SIA "/pers. I/".

Prasītājs sūtījis atbildētājam Pretenzijas pieteikumu 2015.gada 26.janvārī par zaudējumu atlīdzināšanu lietā (lietas 21.lapa), 2015.gada 26.augustā prasītājs nosūtījis atbildētājam Atkārtotu pretenziju par zaudējumu atlīdzināšanu lietā (lietas 22.lapa), 2017.gada 4.aprīlī prasītājs nosūtījis atbildētājam Paziņojumu par zaudējumu atmaksu (lietas 23.lapa). Prasības pieteikumā nav norādīts un lietā nav iesniegti nekādi pierādījumi, ka prasītājs ar pretenziju būtu vērsies pie transportlīdzekļa īpašnieka SIA "/pers. I/".

Lietā pastāv strīds par to, vai ir iestājies atbildētāja pienākums segt prasītājam radušos zaudējumus.

Civillikuma 1.pants nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Civillikuma 1.pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot vērā pretējās puses intereses.

Kā tiesību doktrīnā atzīmēja profesors Vladimirs Bukovskis, tad jautājumā par patiesības noskaidrošanu tiesa nekādā ziņā nav vienaldzīga skatītāja, kas pasīvi uztver to, ko puses ceļ tai priekšā, un pie tam tādā apgaismojumā, kādu piešķir apstākļiem viena vai otra puse. Gluži otrādi, lai gan pierādījumus iesniedz vai uz tiem atsaucas katra no pusēm, tiesai tomēr jāraugās uz tiem kritiski, jānoskaidro to objektīvā vērtība un jācenšas noskaidrot patiesos, faktiskos apstākļus, kam galarezultātā jānoved pie patiesības (*sk. Bukovskis V., Civīlprocesa mācības grāmata. – Rīga: Autora izdevums, 1933, 332.-332.lpp.*).

Latvijas Republikas Satversmes 92.pants nosaka, ka ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu tiesu, arī likuma „Par tiesu varu" 3.panta otrajā daļā garantētas personas tiesības uz lietas izskatīšanu, ievērojot visas taisnīguma prasības. Tādējādi taisnīgums atzīstams par vienu no svarīgākajiem tiesvedības principiem (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna vispārīgā*

zinātniskā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 176.lpp.).

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pārbaudāms apstāklis, vai atbildētājam ir pienākums atlīdzināt zaudējumus un vai viņš pamatoti norādījis prasītājam uz to, ka piedziņa iespējams būtu jāvērš pret SIA "/pers. I/", kas kā tiesīgais lietotājs nodarīja zaudējumus CSNg (prasītājs nav pievienojis lietas materiāliem atbildētāja un prasītāja saraksti par atbildētāja iebildumiem, bet minētos dokumentus iesniedzis atbildētājs (lietas 55.-62.lapa)).

Saskaņā ar OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai — transportlīdzekļa līzinga gadījumā — līzinga ņēmēju, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju.

Saskaņā ar OCTA likuma 1.panta 14.punktā sniegto definīciju transportlīdzekļa lietotājs ir fiziskā vai juridiskā persona, kura nav transportlīdzekļa īpašnieks, bet uz pilnvaras, īres līguma vai cita tiesiska pamata lieto transportlīdzekli ceļu satiksmē. Savukārt, OCTA likuma 3.panta otrā daļa nosaka, ka īpašnieka civiltiesisko atbildību par katru ceļu satiksmē lietoto transportlīdzekli apdrošina ikviens transportlīdzekļa īpašnieks, noslēdzot attiecīgu apdrošināšanas līgumu. Ja īpašnieks nodevis lietošanā citai personai transportlīdzekli, par kuru nav noslēgts apdrošināšanas līgums vai transportlīdzekļa lietošanas laikā ir beidzies apdrošināšanas līguma termiņš, apdrošināšanas līgumu īpašnieka vārdā slēdz transportlīdzekļa tiesīgais lietotājs. Apdrošināšanas pienākuma nav tiesīgajam lietotājam, kas ir darba tiesiskajās vai dienesta attiecībās.

No minēto tiesību normu satura un jēgas izriet, ka prasītājam, pamatojoties uz OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, ir tiesības celt regresa prasību tikai pret personu, kurai ir pienākums apdrošināt īpašnieka civiltiesisko atbildību.

Tiesa nevar piekrist prasītāja uzskatam, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka /pers. C/ brīdī kā darbinieks vadījis darba devējam SIA "/pers. I/" piederošo transportlīdzekli.

Atbildētājs lietā iesniedzis Pielikuma Darbību apliecinājums (Regula (EK) Nr.561/2006 vai AETR) kopiju (lietas 52.lapa), kuru aizpildījis uzņēmums SIA "/pers. I/", un parakstījis uzņēmuma pilnvarotais pārstāvis /pers. J/. No minētā Pielikuma darbību apliecinājums redzams, ka tajā norādīts transportlīdzekļa vadītājs /pers. C/, sācis strādāt uzņēmumā 2014.gada 3.martā. Pielikums izdots 2014.gada 13.aprīlī, un to parakstījis arī atbildētājs – /pers. C/ kā transportlīdzekļa vadītājs.

Minētās veidlapas - Pielikuma Darbību apliecinājums – ir aizpildāmas saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 3.jūlija noteikumiem Nr.474 "Transportlīdzekļu apkalpes locekļu darba laika organizēšanas, ievērošanas un uzskaites noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.474). Noteikumu 1.punkts nosaka, ka noteikumi nosaka prasības attiecībā uz darba laika organizēšanu, ievērošanu un tā uzskaiti transportlīdzekļu apkalpes locekļiem, kuri veic pārvadājumus ar transportlīdzekļiem, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 15.marta Regula (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85 (turpmāk - regula (EK) Nr. 561/2006), vai uz kuriem regulā (EK) Nr. 561/2006 minētajos gadījumos attiecas Eiropas valstu līgums attiecībā uz transportlīdzekļu apkalpju darbu starptautiskajos autopārvadājumos (AETR). No minētā nepārprotami izriet, ka Darbību apliecinājums aizpildāms attiecībā uz transportlīdzekļa apkalpes darbu starptautiskos autopārvadājumos, kas savukārt nodrošina prasību ievērošanu attiecībā uz darba laika organizēšanu, ievērošanu un tā uzskaiti transportlīdzekļa apkalpes loceklim.

Noteikumu Nr.474. 14.punktā noteikts, ka darba devējs šo noteikumu 13.punktā minētajos gadījumos pirms brauciena uzsākšanas izsniedz transportlīdzekļa apkalpes loceklim aizpildītu un attiecīgi parakstītu darbības apliecinājumu. Darbības apliecinājumu glabā kopā ar attiecīgā transportlīdzekļa apkalpes locekļa darba laika uzskaites dokumentiem.

Tā kā SIA "/pers. I/" izsniedzis atbildētājam Darbības apliecinājumu 2014.gada 13.aprīlī (lietas 52.lapa) tad tiesa uzskata, ka nav pamata apšaubīt atbildētāja norādīto, ka atbildētājs laikā, kad notika CSNg, tas ir 2014.gada 29.aprīlī, bija darba tiesiskajās attiecībās ar SIA "/pers. I/".

Tiesa nepiekrīt prasītāja norādītajam, ka lietā nebija iegūti pierādījumi, lai konstatētu, ka atbildētājam bija nodibinātas darba tiesiskās attiecības ar transportlīdzekļa īpašnieku, un, ka no atbildētāja puses netika saņemts neviens dokuments, kas tieši vai netieši varētu apstiprināt atbildētāja darba tiesisko attiecību esamību ar transportlīdzekļa īpašnieku.

Tiesa uzskata, ka ar atbildētāja iesniegto Darbību apliecinājumu apstiprinās atbildētāja darba tiesisko attiecību esamību ar transportlīdzekļa īpašnieku. Kā norādīja atbildētājs, ka viņš neapstrīd apstākli, ka SIA "/pers. I/" rakstveidā nenoslēdza ar atbildētāju darba līgumu, bet stājoties darba tiesiskajās attiecībās, atbildētājam tika solīts darba līgumu noslēgt vēlāk, un paļaujoties uz darba devēja solījumiem, atbildētājs devās braucienos. Tādējādi, lai gan atbildētājs tiesai nevarēja iesniegt darba līgumu, tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētājs bijis darba tiesiskajās attiecībās "/pers. I/".

Tiesa uzskata, ka tas vien apstāklis, ka prasītājs pieprasījis ziņas no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA), nedod pamatu uzskatam, ka prasītājs būtu pienācīgā kārtā pārliecinājies par darba tiesisko vai dienesta attiecību neesamību atbildētāja un transportlīdzekļa īpašnieka SIA "/pers. I/" starpā. Tiesa uzskata, ka pati par sevi informācija, kas ietverta VSAA izziņā (lietas 17.lapa), ka /pers. C/ laika periodā no 04.2014. līdz 04.2014. apdrošināšanas periodi nav reģistrēti, nevar izslēgt darba tiesisko attiecību esamību. Tiesas ieskatā, prasītājam minētā VSAA izziņa bija jāizvērtē kopsakarā ar atbildētāja iesniegto darbību apliecinājumu, kuru atbildētājs varēja saņemt kā darbinieks. Tiesa piekrīt atbildētāja pilnvarotās pārstāves norādītajam, ka VSAA izziņa šajā gadījumā var apliecināt tikai godprātīgu darba devēja sociālo iemaksu aprēķinu veikšanu, nevis darba tiesisko attiecību pastāvēšanas vai nepastāvēšanas faktu.

Turklāt konkrētā gadījumā nevar atstāt bez ievērības arī atbildētāja pārstāves norādīto, ka Darba likuma 40.panta sestā daļa nosaka, ka darba devējam ir pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti. Savukārt Darba likuma 41.panta otrajā un trešajā daļā noteikts, ka, ja darbinieks un darba devējs vai vismaz viena no pusēm ir uzsākusi veikt nolīgtos pienākumus, rakstveida formai neatbilstošam darba līgumam ir tādas pašas tiesiskās sekas kā rakstveidā izteiktam darba līgumam. Ja darba devējs nenodrošina darba līguma noslēgšanu rakstveidā un darba devējs vai darbinieks nevar pierādīt citu darba tiesisko attiecību pastāvēšanas ilgumu, noteikto darba laiku un darba samaksu, uzskatāms, ka darbinieks jau nodarbināts trīs mēnešus un viņam ir noteikts normālais darba laiks un minimālā mēneša darba alga.

Ievērojot minēto kopsakarā ar Darbību apliecinājumā ietverto informāciju, ka atbildētājs uzņēmumā sācis strādās 2014.gada 3.martā, tiesai nav pamata apšaubīt, ka darba tiesiskās attiecības starp atbildētāju un SIA "/pers. I/" pastāvēja vismaz trīs mēnešus sākot no 2014.gada 3.marta, līdz ar to tās pastāvēja arī CSNg brīdī 2014.gada 29.aprīlī.

Tiesas ieskatā minētie apsvērumi un lietā esošie pierādījumi par to, ka SIA "/pers. I/" aizpildīja Darbību apliecinājumu atbildētājam kā darbiniekam, ka negadījumā iesaistītā transportlīdzekļa īpašnieks bija SIA "/pers. I/", kā arī fakts, ka atbildētāja rīcībā atradās transportlīdzekļa atslēgas un lietā nav ziņu, ka atbildētājs būtu transportlīdzekli ieguvis ar prettiesiskām darbībām, kopumā rada tiesai pārliecību, ka atbildētājs varēja vadīt SIA "/pers. I/" piederošo transportlīdzekli vienīgi, pildot SIA "/pers. I/" darba pienākumus un uzdevumus. Tiesa uzskata, ka transportlīdzekļa nokļūšana atbildētāja rīcībā ir notikusi tiesiskā ceļā, jo lietas materiāli nedod nekādu pamatu secinājumam, ka būtu noticis kāds SIA "/pers. I/" tiesību aizskārums saistībā ar šo transportlīdzekli (zādzība, prettiesisks aizturējums utt.).

Tādējādi vadoties no augstākminētajiem pierādījumiem un apsvērumiem, tiesa uzskata, ka lietā ir iegūt pierādījumi, ka atbildētājs 2014. gada 29.aprīlī vadījis transportlīdzekli /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, veicot darba pienākums, tādējādi viņa pienākums nebija veikt šī transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesisko apdrošināšanu. Tā kā atbildētājam nebija apdrošināšanas pienākuma, tiesas ieskatā, prasītājam nav nekāda tiesiska pamata prasīt no atbildētāja atbildību, pamatojoties uz OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, kas piešķir

tai regresa prasības pamatu tieši sakarā ar apdrošināšanas pienākuma nepildīšanu.

Tātad, ņemot vērā, ka /pers. C/ brīdī lietojis transportlīdzekli /TL marka/ /TL marka/, Latvijas valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, kā komercsabiedrības SIA "/pers. I/", kura viņam šo transportlīdzekli uzticēja, darbinieks, tad tiesa uzskata, ka ar saskaņā ar OCTA likuma 3.panta otrās daļas nosacījumiem, viņam nav bijis apdrošināšanas pienākums.

Tiesa uzskata, ka izšķirot strīdu ir piemērojams OCTA likums, jo tā ir speciālā tiesību norma attiecībā pret Civillikumu. Tieši OCTA likums regulē regresa jautājumus, kā arī reglamentē tiesiskās attiecības starp transportlīdzekļu īpašniekiem, tiesīgajiem lietotājiem un apdrošinātājiem (OCTA likuma 2.pants). Šis likums neparedz ceļu satiksmes negadījumu izraisījušās personas pienākumu visos gadījumos atlīdzināt nodarītos zaudējumus, bet nosaka konkrētus gadījumu loku, kad atbildības pienākums iestājas. Tādējādi, tiesas ieskatā, likumdevēja mērķis, šā likuma 3.pantā paredzot, ka apdrošināšanas pienākuma nav tiesīgajam lietotājam, kas ir darba tiesiskajās attiecībās, norāda uz to, ka regresa kārtībā prasītājs nevar celt prasību pret tiesīgo lietotāju, kas izraisījis ceļa satiksmes negadījumu ar darba devēja darba vajadzībām piešķirto transportlīdzekli.

Tiesa pievienojas juridiskajā literatūrā paustajam viedoklim, ka regresa prasība ir cita vietā mantisko saistību izpildījušas personas prasība atdot samaksāto naudas summu vai citu mantisko vērtību. Regresa prasība rodas gadījumos, kad likums paredz cietušajiem nodarītos zaudējumus (kaitējumu) atlīdzināt nevis vainīgajam, bet citai personai. Saskaņā ar regresa prasību vainīgajam jāatlīdzina šai personai visi izdevumi, kas radušies, izpildot viņa saistību, ja vien likumā nav noteikts kas cits (*Juridisko terminu vārdnīca, Autoru kolektīvs, Rīga, Nordik, 1998, 225.lpp.*).

Tādējādi tiesa secina, ka tā kā atbildētājam nav bijis apdrošināšanas pienākums, tad nav arī pamata prasīt atbildību no atbildētāja par ceļu satiksmes negadījumā radušies zaudējumiem, līdz ar to regresa prasība pret viņu ir noraidāma kā nepamatota.

Tā kā prasība ir noraidāma, tiesas izdevumi prasītājam netiek atlīdzināti.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt pilnīgi Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", vienotais reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. C/, personas kods /personas kods/, par zaudējumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesai 20 (divdesmit) dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese /pers. AB/